حکومەتەکی بیست ئەمپەری ... کامەران چروستانی

حەزرەتی نالی ئەفەرموێت: بە بەرگییە عیلەت کە هەتیو مەیلی هەتاوە.

لەگەڵ ڕووداوەکانی هەرێمی کوردستاندا هەموو ڕۆژێک زیاتر دەنیا دەبمەوە, کە سەرجەم قەیران و کێشەکانی ئێستای کوردستان لە ساڵی (١٩٩١)ەوە دەستیان پێ کردووە نەک ئەنجامی ڕووداوەکانی دوو سێ ساڵەی ڕابردوو بن. بێگومان هەڵەی دەسەڵاتداران لە بەڕێوەبردنی کۆمەڵگای کوردی لەلایەن یەکێتی نیشتمانی و پارتی دیموکرات و سەرجەم ئەو سەرکردانەی ئێستای گۆڕان و حیزبەکانی دیکەش, کە لە ڕابردوودا لە بەرەیەکی دیکە بوون و کە لە گەمە سیاسیی و بڕیارە گەورەکاندا بەشدار بوون هۆکارن بۆ ئەوەی تاکی کورد لە ئێستادا ژیانی ڕۆژانەی لەناو کۆمەڵێک قەیران و گرفتدا بەسەر بەرێت.

پاێزگای سلێمانی بڕیاری ئەوەی داوە بە هەر ماڵێک تەنها بڕی بیست ئەمپەر کارەبا دابین بکات. هەر ئەم بڕیارەش بوو شیعرەکەی حەزرەتی نالی بە بیرم هێنایەوە, کە هۆکاری کێشەی چارەسەرنەکراوی کارەبا حکومەتی خۆجێی سلێمانی ناچار کرد بۆ ئەوەی ئەم بڕیارە بدات. بەڵام ئەم بڕیارە چ پەیوەندییەکی هەیە بە مێژووی بیست و پێنج ساڵەی دەسەڵاتی کوردییەوە؟

گەورەکردنی نائاسایی شارەکان و هاندانی کۆچکردن لە دێوە بۆ شار لە ماوەی ئەم بیست و پێنج ساڵەدا بەبێ ئەوەی بیر لە سیستەمی خزمەتگوزاری هاووڵاتیان بکرێتەوە و پلانی "زانستی و واقیعی" بۆ ئەو خزمەتگوزارییانە دابڕێژرێت، جگە لەوەش توێژینەوە بۆ توانا و سنوورە ئابوورییەکانی ئەم شارانە ئەنجام بدرێت هۆکارێکی ڕاستەوخۆ بوون بۆ ئەوەی هاووڵاتی و حکومەت لە ئێستادا بکەونە ناو گێژاوەکی قەیرانی فرەلایەنەوە, کە قەیرانی کارەبا تەنها یەکێکیانە. خۆ ئەگەر ئەم هەڵە گەورەیە ئەنجام نەدرایە هەروەک چۆن دامەزراندنی نزیکەی ملیۆن و نیوێک لە کۆی کەمتر لە پێنج ملیۆن دانیشتوانی هەرێم، ئەگەر حکومەتی کوردی هەمان ڕێوتی کۆمەڵگا پێشکەوتووەکانی بگرتایەتە بەر بۆ هاندانی کۆمەڵگا بۆ نیشتەجێبوون لە دێهات و شارۆچکەکان لەوانەیە هۆکارێک بوونایە بۆ ئەوەی دەسەڵاتی کوردی

بیتوانیایە بە میکانیزمەکی جیاواز کێشەی کارەبایان چارەسەر بکردایە بە ڕەچاوکردنی کەمیی ژمارەی دانیشتووانی دەهات و شارۆچکەکان.

هاوکات ئەم بڕیارە گەلێک پرسیار بەدوای خۆیدا دەهێنێت:

- ئایا پلانی درێژخایەنی حکومەتی کوردی چییە بۆ چارەسەرکردنی ئەم کێشەیە؟ ئایا بڕیارێکی وەها نیشانەیەک نییە بۆ ئەوەی کە حکومەتی کوردی لە ئایندەیەکی کورتدا بیرەکەی چارەسەرکردنی کێشەی کارەبای نییە و هەرێمی کوردستان دەبێت بەردەوام بێت لەناو چەندین هەزار مۆلیدەی کارەبادا بمێنێتەوە؟
- پاش پاشەکەوتکردنی موچەی فەرمانبەران ئایا دەسەڵاتی کوردی گەیشتە ئەو ئاستەی کارەباشمان بۆ پاشەکەوت بکات, لە کاتێکدا هەردوو پارێزگای هەولێر و دهۆک هەمان پلان لە بەرنامەیاندایە؟
- ئایا خانووی بەرپرس و خاوەندەکانی دەسەڵاتی کوردیش هەمان بڕیار دەیانگرێتەوە یاخود تەنها بۆ ڕەش و ڕووتەکەی کۆمەڵگایە؟
- ئایا ئەم بڕیارە دەستپێکێک نییە بۆ گۆڕانەوەی سۆپای نەوت و غاز, عەلادین و بگرە زۆپای دار و نەوتیش؟
- ئایا بیر لەوە کراوەتەوە ئەم بڕیارە چەند کێشەی کۆمەڵایەتی بەدوای خۆیدا دەهێنێت؟

لە هەمووی سەرنجڕاکێشتر بریتییە لە جێبەجێکردنی ئەم بەرنامەیە: لە ڕێگەی کۆمپانیایەکی کەرتی تایبەتەوە, هەرچەندە بەڕێوبەرایەتی کارەبا خۆی خاوەنی هەزاران کارمەندی هونەری و ئەندازیار وپسپۆڕە بە پاساوی ئەوەی، کە بەهۆی نەبوونی موچە گەلێک لە کارمەندەکان کار ناکەن، بەڵام خۆ دەتوانن ئەو پارەیەی بە بەجێهێنانی ئەم پرۆژەیە ت بە کۆمپانیا تایبەتییەکە تەرخان دەکرێت، بدرێت بە موچە و پاداشت بە موچەخۆرانی بەڕێوبەرایەتیی کارەبای شارەکان.

بە هەر حاڵ یاریزانە سەرەکییەکانی بەڕێوەبردنی کۆمەڵگای کوردی لە ساڵی ١٩٩١ هەتا ئێستا هەمان یاریزانن, ئەگەر باس لە بار و دۆخی پێش ساڵی ٢٠٠٣ نەکەین، ئەوا حکومەتە کوردییەکانی پاش ساڵی ٢٠٠٥ جگە لە شکستهێنان شتێکی وەهایان بۆ کورد نەهێناوە, ئەگەر (زانستییانە) لە بەڕێوەبردنی کۆمەڵگا و پلانەکان بکۆڵینەوە، بەڵام کێشەکە لەوەدایە پێتە سەرەکییەکانی هەموو حکومەتە یەک لە دوایەکەکانی کوردستان لەناو چوارچێوەی چەند کەسایەتییەکدا سنووردار کراون. هەر ئەمەش هۆکارە بۆ ئەوەی سەرباری گۆڕینی حکومەتەکان بەڵام کۆمەڵگا هەر هەندەی ٢٠ ئەمپەرەکە خزمەتی لە

حکومەتەوە پێ گەیشتبەت.
هەموو ئەو بارودۆخە نەگونجاوەی، کە هەنووکە کۆمەڵگای کوردی تیایدا دەژی هۆکارەکە بۆ ئەوەی کە سەرکردەکانی کورد بوارێک ببەخشن بە ئەوەی هزرێکی نوێ بە بیرۆکەیەکی نوێوە شکست و قەیرانەکانی دەسەڵاتدارانی ئێستا چارەسەر بکات.